

Predstavniki občinske skupščine, izvršnega sveta, družbenopolitičnih organizacij, OZ ONIKS so si ogledali obratovalnice štirih zasebnih obrtnikov. V pretežno sodobno opremljenih prostorih, tako kot pri Lampiču, so lahko spoznali, da je le s prehitvajanjem splošnega razvoja mogoče dosegati dobre rezultate. Žal pa jih v zadnjem času močno duši pomanjkanje surovin ter počasno plačilo dela s strani naročnikov.

Problemi obrti so predvsem družbeni problemi

Če smo si ob ogledu obratovalnic uspešnih obrtnikov lahko nabrali vtisov o izjemni sposobnosti naših ljudi, je pogovor v sejni sobi obrtnega združenja nakazal mnogo ovir, ki lahko pričnejo zavirati ta razvoj ali pa ga celo zadušijo.

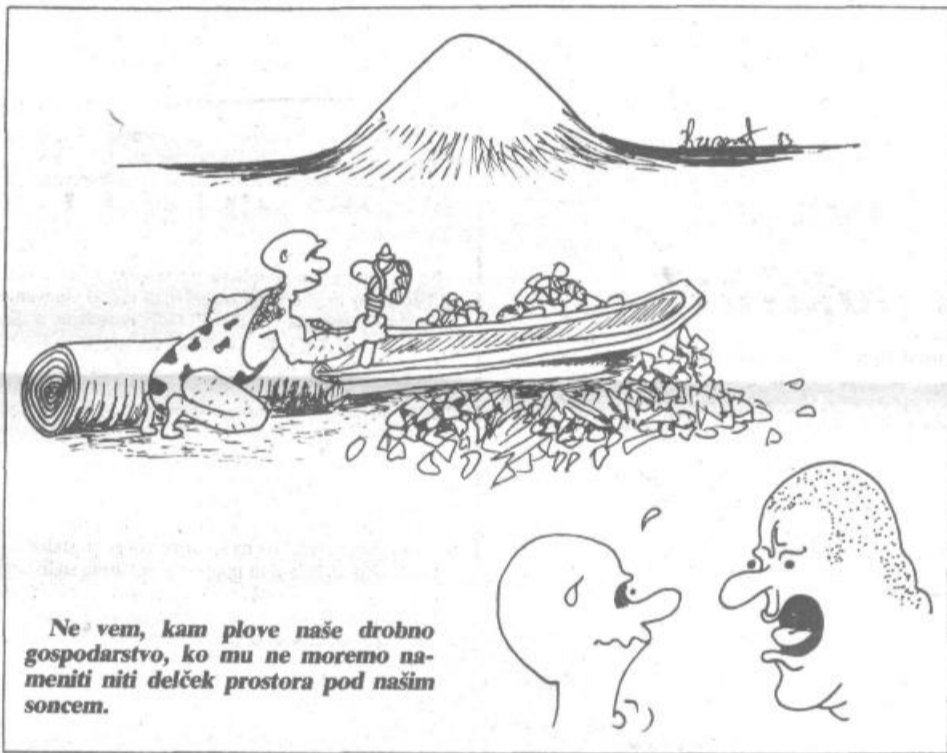
Od kje tak pesimizem med obrtniki? Zanimivo je, da se je kot najbolj žgoča problematika pogovora pojavljala kadrovska, morda bolje zapisano, izobraževalna politika. Zasebni obrtniki z negotovostjo pričakujejo mlade delavce, ki bodo prišli iz šol. Ne zato, ker bi se jih kakorkoli bali kot ljudi, ampak zaradi stresa, ki ga bodo najverjetneje doživeli mladi ob soočanju svojega šolskega znanja z zahtevnim opravljanjem poklica. Zato je bil razumljiv poziv predstavnikov obrtnega združenja in posameznih zasebnih obrtnikov, da je potrebno povečati delež praktičnega dela med izobraževanjem.

Zemljišča, cene poslovnih prostorov, zahteve po (prevelikih) količinah denarja zanje, predno sploh lahko prične obrtnik z delom, so se mnogokrat vrnile za pogovorno mizo. Spremljan s predlogi obrtnikov, naj ga občina zagotovi za začetek brezplačno (kot v Domžalah), kasneje pa seveda na primeren način obračuna. Koliko je denarja za takšno zalaganje? Verjetno odvisno, s katere strani gledamo na kup bankovcev! Če ga ni dovolj, je potrebno najti čimveč poti združevanja.

Surovine, polizdelki, prodajo, plačilo. Štirje elementi gospodarjenja, ki jih obrtniki verjetneje še težje prenašajo kot združeno delo. Materiale je težko dobiti, tudi proti devizni participaciji. Obrtnik mora vse plačati z gotovino. DUR pa zanj ne velja. Podjetja lahko odlagajo in zavlačujejo plačilo. Davke, prispevke, davke je potrebno plačati.

In, kaj naj bi pri tem storile družbenopolitične organizacije in skupščina. Predsednik občinske skupščine Maks Klanšek je bil jasen in trden v svojem stališču: »Čeprav neradi, se moramo spriznati tudi s tem, da bomo pobrali nekaj davka manj. Obrtnikov pa nikakor ne smemo zgubiti. Vse moramo storiti, da bomo ne samo najštevilčnejša obrtniška občina, ampak tudi po tej plati gospodarsko resnično trdna.«

Predstavniki občine so si ogledali proizvodne prostore obrtnikov: Franca Birtiča pri Dobrovi, Janeza Trčka v Kozarjih, Franca Šebeniča v Kozarjih, Egidija Cimermana na Viču in Alojza Lampiča v viški industrijski coni.

Ne vem, kam plove naše drobnogospodarstvo, ko mu ne moremo naminiti niti delček prostora pod našim soncem.

DOLGOROČNI PROGRAM EKONOMSKE STABILIZACIJE (1)

Položaj in razvoj drobnega gospodarstva

Pomen drobnega gospodarstva kot sestavnega dela samoupravnega združenega dela in trajne potrebe celotnega gospodarstva in družbenega razvoja poudarjajo vse naše programske usmeritve.

Doslej je največkrat ostalo zgolj pri usmeritvah, zato je komisija zveznih družbenih svetov za vprašanja ekonomske stabilizacije opredelila poglobitve cilje in naloge s tega področja. Širša proizvodnja različnega blaga in zagotavljanje storitev v okviru drobnega gospodarstva naj bi prispevala k uresničitvi naslednjih ciljev:

1. Razvijati kooperacijsko proizvodnjo, ki je posebnega pomena za izpolnitev industrijske proizvodnje in družbene proizvodnje na drugih področjih;
2. Zadovoljiti potrebe prebivalstva po različnem blagu;
3. Obogatiti našo turistično ponudbo;

4. Omogočiti in izboljšati različne storitve.

Da bomo to dosegli, moramo:

1. ustvariti takšne družbenoekonomske razmere, ki so nujne za daleč hitrejši razvoj drobnega gospodarstva na trajni podlagi:

– na področju združenega dela in osebne dela s sredstvi, ki so v lasti občanov, bi morali drobnogospodarstvo enakopravno obravnavati;

– ta vrsta gospodarstva mora dobiti enakopraven status pri oblikovanju cen, posojilni politiki, uvozno-izvozni politiki;

– omiliti bi morali administrativne omejitve pri osebnem delu s sredstvi v lasti občanov, poenostaviti možnosti za odpiranje trgovin, spodbuditi zaposlovanje delavcev na tem področju.

2. Z delitvijo dela se morajo proizvajalci znebiti drobnjakarske proizvodnje in malih serij. Spodbujanje razvoja drobnega gospodarstva je nujno, da bi izpolnili proizvodnjo. Naglejši razvoj tega gospodarstva bo omogočil širše nadomeščanje uvoza in bo ustvaril možnosti za večji izvoz.

3. Zato, da bi se drobnogospodarstvo lahko razvijalo, je potrebna družbena podpora pri izobraževanju kadrov. Izolanih obrtnih delavcev zelo primanjkuje, nekatere obrti pa naglo izumirajo. K temu je pripomogel tudi zdajšnji sistem šolanja, v katerem se obrtniki ne usposablajo kot strokovni delavci, tako da bi po končanem šolanju lahko začeli delati.

4. Bistveni pogoj za oživiljanje drobnega gospodarstva in še posebej osebne dela s sredstvi v lasti občanov, je spremeni zakoreninjena ideološka pojmovanja in njihov vpliv na razvoj te proizvodnje. Naš ustavni sistem je začrtal dokaj široke okvire za osebno delo s sredstvi, ki so v lasti občanov. Če bi razčistili idejne zablode, pa bi to pripomoglo k doslednejšemu uresničevanju ustavne zamisli.

V TOZD LJUBLJANSKE OPEKARNE

Izgubi se ni moč izogniti!

V SCT-jevem tozdu Ljubljanske opekarne se že nekaj let nazaj ne morejo otrestiti slabega poslovanja. Izgube se iz leta v leto večajo in tudi letos stanje ni nič boljše. Delovna organizacija bo letošnje poslovno leto končala z okrog 43.750.000 dinarji izgube, medtem ko je bilo ob koncu leta za nekaj več kot 31 milijonov dinarjev izgube.

Kljub temu, da sta bila obrata na Viču in Brdu že opuščena in sta tako ostala Opekarnam le še obrata Indop in Menges, se ta temeljna organizacija ne more postaviti na noge. Vzrokov za tako stanje je več in če jih ne bo mogoče v najkrajšem času odpraviti, je obstoj tozda vprašljiv. Do zdaj so namreč izgubo pokrivali v okviru delovne organizacije SCT, kar bodo naredili tudi letos. SCT je pripravljen narediti še več. Tako bo Opekarnam »odpisal« posojila pri interni banki in poleg tega primaknil še 20 milijonov dinarjev za obratna sredstva v prihodnjem letu.

Med glavnimi vzroki za izgubo pri Opekarnah navajajo tehnološko zastarelost strojne opreme, dislociranost obratov ter omejen fizični obseg proizvodnje. Dislociranost obrata sta tehnološko zaključena s posamično kapaciteto, ki pa je kar za 70 odstotkov nižja od današnjega optimuma. Poleg tega pa je tozde obremenjen tudi s fiksnimi stroški za opuščena obrata Vič in Brdo.

Kot glavni vzrok pa so tu preizkušene cene izdelkov v primerjavi s cenami goriva in energije nasploh. Električna se je od leta 1980 do konca leta 1982 na primer podražila kar za 198 odstotkov. Pri opekarnah so izračunali, da bi morali cene izdelkov povečati za 61 odstotkov, če bi hoteli pokriti stroške pri proizvodnji opeke. Pri tem bi bili seveda najbolj prizadeti individualni graditelji, ki kupujejo 92 odstotkov izdelkov, medtem ko družbeni sektor porabi le osem odstotkov opečnih izdelkov.

Člani našega izvršnega sveta so ob tem poudarili, da bi bilo tako povišanje skorajda nesprejemljivo. V primeru, da se takemu koraku ne bi mogli ogniti, pa bi se morala v odpravo težav v Opekarnah vključiti tudi medobčinska gospodarska zbornica in ne nazadnje tudi Ljubljanska banka Gospodarska banka Stanovanjska banka. Slednja naj bi pri takem povišanju individualnim graditeljem regimo omogočila ugodnejše odplačevanje posojil – na primer v daljšem roku.

Zaradi izgube v minulem letu so pri Ljubljanskih opekarnah pripravili sanacijski program, ki pa do zdaj organizaciji ni veliko pomagal. V njem so predvideli nekatere izboljšave pri proizvodnji, s čimer bi stanje vsaj malo popravili. Kratkoročne naloge so uresničljive brez večjih vlaganj. V predinvesticijski študiji za obnovo Opekarn, ki je bila narejena januarja letos, so predvideli; da bi potrebovali za naložbo 106.660.000 dinarjev – vendar tudi po tem posegu uspešno poslovanje ne bi bilo zagotovljeno. Vzrok za to je spet preveliko nesorazmerje med cenami.

Delavci tozda Opekarne so namreč v zadnjih treh letih naredili kar precej, da bi pripomogli k boljšemu poslovanju. Tako so povečali fizični obseg proizvodnje, zmanjšali porabo električne energije na tono proizvodov, zmanjšali porabo mazuta, toplotne energije ter povečali delovno učinkovitost oziroma zmanjšali porabo delovnega časa in tono izdelanih ur. Veliko več bi težko naredili. Odločitev o naslednjem koraku je sedaj v drugih rokah.

Kmetom bodo povrnili škodo

Letošnja suša je precej prizadela tudi naše kmete. V krajevni skupnosti Polhov Gradec so zaradi pomanjkanja moče pridelali od 20 do 30 odstotkov manj krme kot so načrtovali. Nič bolje ni v krajevni skupnosti Črni vrh. Da kmetje zaradi manjše količine krme ne bi zmanjšali števila krav v hlevih, so se člani našega Komiteja za kmetijstvo, gozdarstvo in preskrbo odločili, da jim bodo skušali nastalo škodo (skupaj s škodo, ki jo je povzročila toča, se je številka povzpela ikar na 900.000 dinarjev) vsaj deloma povrniti.

Da pa bi stalež živine zagotovili še v večji meri, so se pri Komitetu odločili, da bodo prizadetim kmetom dali koruzo in ne denarja. V krajevni skupnosti Polhov Gradec imajo kmetje skupno 577 glav živine in za vsako govedo bodo dobili od 20 do 40 kilogramov koruze, pač glede na to, koliko škode so zaradi suše utrpeli.

V JESENI POSKRIBIMO

Za ozelenitev našega okolja!

Da je bila Ljubljana včasih lepo in čisto mesto, vemo tako rekoč vsi, saj jo poznamo tudi pod imenom »Bela Ljubljana«. Zadnjih par let se tudi družbenopolitične organizacije mesta trudijo, da bi spet dobila svojo nekdanjo urejeno podobo. Do zdaj so bile organizirane že številne akcije, v katerih naj bi krajanje očistili in uredili svoje okolje. In to so tudi naredili, vendar ne povsod. Ponekod še vedno stojijo ob strani in čakajo, da bo to naredil kdo namesto njih.

Člani koordinacijskega odbora za čisto in zeleno Ljubljano se v zadnjem času dogovarjajo tudi o drugih akcijah za polepšanje mesta. V bodoče naj namreč ne bi v takšni meri posvečali pozornosti pobiranju odpadkov in odvažanju materiala, ker naj bi bila to kar stalna naloga hišnih svetov in krajevnih skupnosti. Zdaj je treba posvetiti pozornost ozelenitvi mesta. V tem primeru pa ne gre samo zato, da bi posadili čim več dreves in s tem razširili mestna pljuča, ampak gre predvsem za to, da bi zgradbe – stanovanjske, poslovne in druge kot so na primer garaže – dobile drugačno zunanjo podobo. Z nekomunalno ozelenitvijo bo mesto veliko lepše in domačnejše.

Ze zdaj lahko primerjamo med seboj različne stanovanjske soseske – tiste, ki imajo že od vsega začetka zgrajena tudi korita za zelenje in tiste, kjer bloki korit nimajo. To pa seveda ne pomeni, da morajo ostati pusti. Enako

velja tudi za manjše stanovanjske hiše. In seveda sodijo zraven tudi urejena okolica blokov in urejeni vrtovi.

Lepšo podobo naj bi imele tudi terase, ki po mnenju članov koordinacijskega odbora ponujajo veliko več kot le streho nad stanovanji in poslovnimi prostori.

Z ozelenitvijo teras, dvorišč in vrtov bi radi ponudili ljudem tudi možnost, da bi se v takih prijetno urejenih okoljih srečevali in se zblizali. Seveda pa bi morali za lepše mesto skrbeti vsi in ne le redki posamezniki. Le tako bi akcija za nekomunalno ozelenitev Ljubljane uspela.